

Рекомендації щодо залучення закладів освіти до міжнародного проєкту "Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю"

(згідно з вимогами Європейської комісії, ВООЗ-Євро та Ради Європи до учасників проєкту)

(додаток 4 до наказу Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти України

від 20.07.98 р. № 206/272) <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=843>

1. Загальні положення

1.1. Учасником міжнародного проєкту "Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю" (ЄМШСЗ) може стати на добровільних засадах будь-який дошкільний, середній загальноосвітній, інтернатний, професійний, позашкільний, вищий або інший заклад освіти, педагогічний колектив якого за власним бажанням приймає рішення про включення в число найголовніших пріоритетів своєї діяльності питання здоров'я підростаючого покоління та співпрацівників і ставить перед собою конкретні в цьому напрямку оперативні та перспективні завдання, впроваджує відповідні педагогічні, медико-профілактичні, гігієнічні, фізкультурно-оздоровчі і спортивно-масові, психологічні та інші технології, спрямовані на формування в учнів навичок здорового способу життя, валеологічного світогляду, що в кінцевому результаті сприяє збереженню та зміцненню здоров'я.

1.2. ЄМШСЗ має три рівні: 3-й (міжнародний), 2-й (регіональний - обласний, міст Києва та Севастополя) і 1-й (місцевий - міський, районний). Склад мережі оновлюється один раз у три роки і при необхідності.

Управління мережею здійснюється координаційними радами, а науково-методичне сприяння її розвитку - центрами підтримки.

1.3. Національна координаційна рада очолюється Національним координатором проєкту ЄМШСЗ, який затверджується спільним наказом Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України за консультативним погодженням з Європейським регіональним Бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я.

1.4. Управління ЄМШСЗ на регіональному і місцевому рівнях здійснюється відповідними координаційними радами чи базовим закладом-учасником проєкту, які затверджуються спільними наказами територіальних органів освіти та охорони здоров'я за погодженням з Національним координатором проєкту чи за його поданням.

1.5. Науково-методичними центрами підтримки проєкту ЄМШСЗ є інститут змісту і методів навчання Міністерства освіти України і Український інститут громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України.

Регіональні та місцеві науково-методичні центри підтримки проєкту ЄМШСЗ можуть визначатися територіальними органами освіти та охорони здоров'я.

1.6. Статус учасника проєкту ЄМШСЗ надається Національним координатором після спеціальної експертизи системи навчально-виховної роботи навчального закладу, а саме:

- змісту валеологічної освіти та виховання;
- режиму функціонування, який сприяє збереженню здоров'я учнів, педагогів та персоналу закладу (введення новітніх форм управління, організація шкільного середовища, навчально-виховного та оздоровчого процесів тощо);
- методів роботи педагогічного та медичного персоналу з дітьми, студентами, батьками, побудованих на валеологічних принципах;
- підготовки і підвищення кваліфікації кадрів закладу з питань охорони здоров'я, валеологічного виховання підростаючого покоління і молоді тощо.

1.7. Учасники проекту ЄМШСЗ організують свою роботу згідно з рекомендаціями Європейської Комісії, Європейського Бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я та Ради Європи "Європейська мережа шкіл сприяння здоров'ю", чинним законодавством України, рекомендаціями Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, Національного координатора і цим положенням.

1.8. Учасники проекту ЄМШСЗ і перш за все базові школи міжнародного рівня можуть одержати статус експериментального педагогічного майданчика згідно з положенням, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 16.12.1993 р. № 451.

1.9. Оцінка діяльності учасника ЄМШСЗ проводиться Координаційною Радою на підставі відповідності її результатів критеріям, запропонованим Всесвітньою організацією охорони здоров'я і адаптованим Національною координаційною радою до умов України.

Спірні питання вирішуються Координаційною Радою вищого рівня.

2. Оформлення участі закладу освіти в ЄМШСЗ

2.1. Подання заявки.

Заявка на включення закладу освіти до ЄМШСЗ подається його керівником у письмовому вигляді відповідному координаторові.

Заявка у довільній формі повинна відображати: основні ідеї концепції освітнянського закладу щодо сприяння здоров'ю; умови її реалізації, очікувані результати; характер змін в існуючій практиці збереження і зміцнення здоров'я в закладі, структуру і функції органу управління проектом; попередні розрахунки щодо кадрового, економічного, матеріально-технічного і науково-методичного забезпечення ініціативи.

2.2. Проведення експертизи.

Координаційні ради міжнародного проекту ЄМШСЗ (національна, регіональні, місцеві) проводять експертизу щодо відповідності вихідних даних чи змін, що відбулись в тому чи іншому закладі, прийнятим в ЄМШСЗ критеріям та рекомендаціям, а також надають необхідну консультативну та методичну допомогу.

До місцевих координаційних рад подаються на розгляд лише заявки авторів ініціативи, а починаючи з регіонального рівня, – і висновок відповідної координаційної ради за погодженням з територіальними органами управління освіти та охорони здоров'я.

Заявки на участь в ЄМШСЗ розглядаються не пізніше трьох місяців від дня їх надходження.

Участь авторів ініціативи у засіданнях координаційних рад, на яких проводиться експертиза заявки, є обов'язковою.

При проведенні експертизи координаційна рада звертає увагу на:

- рівень науково-практичного значення ініціативи;
- відповідність ініціативи Конституції України, Закону України "Про освіту", "Основам законодавства України про охорону здоров'я", Закону України "Про санітарне та епідемічне благополуччя населення", основним умовам Європейської Комісії, Європейського бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я та Ради Європи про участь в проекті ЄМШСЗ;
- наявність реальних можливостей для реалізації ініціативи (фінансових, матеріально-технічних, кадрових, організаційних тощо);
- потребу закладу в одержанні консультативної, методичної чи якоїсь іншої допомоги.

Після проведення експертизи і відкритого обговорення змісту ініціативи Координаційна рада на своєму засіданні приймає клопотання простою більшістю голосів стосовно участі того чи іншого закладу в проекті, на основі якого Координатор виносить відповідне рішення.

При позитивному рішенні координаційна рада разом з авторами ініціативи уточнює межі і характер змін у змісті, формах організації навчально-виховного і оздоровчого процесів, режимі функціонування учасника ЄМШСЗ.

Хід засідання оформляється протоколом.

Протягом 15 днів після прийняття рішення голова координаційної ради оформляє результати обговорення в письмовому вигляді, де обґрунтовується висновок, визначається статус та рівень в ЄМШСЗ, наводяться особливі думки окремих експертів, якщо вони є.

Рішення надсилається авторам ініціативи, а також відповідним органам управління освіти та охорони здоров'я.

3. Управління проектом

З метою управління роботою за проектом ЄМШСЗ створюються територіальні (3-х рівнів) та об'єктові (в закладах освіти - учасниках проекту) Координаційні ради, які очолюються головами - координаторами проекту.

Координаторами проекту в закладах освіти є, як правило, їх керівники (заступники керівників), що оформлюється відповідним документом по об'єкту.

Голови місцевих та регіональних координаційних рад призначаються за поданням координатора проекту вищого рівня спільними наказами відповідних органів державного управління освіти та охорони здоров'я із числа досвідчених організаторів, прихильних до ідей проекту, здатних стати у цій справі лідерами і залучити до неї усіх зацікавлених фахівців, установи, громадські організації.

Першими заступниками координаторів мають бути авторитетні працівники галузі - партнера (освіти - охорони здоров'я).

До складу Рад включаються автори ініціативи, вчителі валеології, біології, фізкультури, психології тощо, вчені, медичні працівники, активісти батьківського комітету, інших громадських організацій.

Координаційні ради постійно надають науково-методичну допомогу учасникам проекту, проводять оцінку їх роботи, обмін передовим досвідом тощо.

4. Мета і основні завдання

4.1. Метою діяльності учасників проекту ЄМШСЗ є:

- реалізація соціально-педагогічної і медико-профілактичної ініціативи, спрямованої на формування, збереження, зміцнення та відновлення здоров'я дітей, учнів та педагогічних колективів;
- сприяння прилученню України до досвіду країн світу, Європейського співтовариства.

4.2. Для досягнення поставлених цілей мають бути вирішені такі основні завдання:

- впровадження в життя закладів освіти політики, орієнтованої на формування, збереження та зміцнення здоров'я, побудованої на прогресивній соціальній моделі, турботі про кожну людину;
- формування в освітянському середовищі засад загальнолюдської моралі та культури здоров'я (оволодіння системними валеологічними знаннями, прищеплення навичок здорового способу життя, формування валеологічної свідомості, потреби до громадської діяльності щодо зміцнення здоров'я);
- впровадження в закладах освіти валеологічних технологій оздоровлення, спрямованих на зміцнення здоров'я підростаючого покоління і персоналу.

5. Напрямки роботи

5.1. Активна робота по підвищенню почуття власної гідності у кожного учня і прищеплення переконання в його можливості вплинути на життя школи.

5.2. Розвиток добрих стосунків між учнями, а також між учнями та персоналом школи в повсякденному житті.

5.3. Висвітлення перед персоналом і учнями соціальних завдань школи, пов'язаних зі збереженням та зміцненням здоров'я, формуванням валеологічного світогляду.

5.4. Створення творчих стимулів для усіх учнів і персоналу шляхом різноманітних форм заохочення.

5.5. Створення сприятливих для здоров'я умов шкільного середовища, необхідних для успішного навчання та роботи.

5.6. Розвиток співробітництва між школою, батьками і громадськістю.

5.7. Створення сприятливих умов для успішного навчання учнівської молоді.

5.8. Розвиток наступності між ланками навчального процесу (початковою і середньою та старшою школами) для планування узгодженої програми валеологічної освіти та виховання.

5.9. Активне сприяння здоров'ю і добробуту персоналу школи.

5.10. Врахування ролі поведінки персоналу для формування валеологічного світогляду у дітей, підлітків та молоді.

5.11. Врахування ролі харчування в школі (якщо воно наявне) для планування оздоровчих програм та прищеплення гігієнічних знань.

5.12. Використання можливостей зацікавлених установ і громадських організацій для всебічної підтримки валеологічної освіти і виховання.

5.13. Розвиток освітнього потенціалу шкільної служби охорони здоров'я від звичайних медичних оглядів до активної підтримки валеологічного виховання і навчання та усіх заходів, що сприяють збереженню і зміцненню здоров'я підростаючого покоління та персоналу.